

Kuukausiraportti syyskuulta 2022

821/00.01.03.00/2022

Yhtymähallitus 31.10.2022 § 214

Lisätiedot	<p>Talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506</p> <p>Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen ilkka.naukkarinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4503</p>
Päätösehdotus	<p>Toimitusjohtaja Pirskanen Ilkka:</p> <p>Yhtymähallitus merkitsee kuukausiraportin syyskuulta tiedokseen.</p>
Päätös	<p>Hyväksyttiin.</p>
Selostus	<p>Toiminta ja talous</p> <p>Kuntayhtymän kuudes ja samalla viimeinen toimintavuosi on edennyt yli kaksi vuotta kestäneen koronaepidemian edelleen vallitessa. Alkuvuonna kuntayhtymän toimintaan ovat vaikuttaneet erilaisiin häiriötilanteisiin valmistautuminen sekä tulevan hyvinvointialueen organisoituminen. Kesän kynnyksellä tilanne on normalisoitunut häiriötilanteiden osalta. Kuluvin syksyn aikana valmistelun painopiste on siirtynyt selkeästi hyvinvointialueen tehtävien toteuttamiseen.</p> <p>Asiakastytyväisyyttä seurataan kuntayhtymätasolla siten, että jokaisen toimialueen asiakastytyväisyys on vähintään hyvällä tasolla. Toimialueet ovat määritelleet itse heidän toimintaansa sopivan tason sekä menetelmän, jolla tavoitteen toteutumista seurataan. Tällä hetkellä kaikki kuusi toimialuetta ovat mitanneet asiakastytyväisyyttä ja se on neljällä toimialueella hyvällä tasolla, joten toteuma tässä mittarissa on syyskuussa (67 %), joka on tavoitetason (100 %) alapuolella.</p> <p>Tavoittelemme palvelujen piiriin / hoidontarpeen arvioon pääsemisen nopeuttamista, jota seurataan päätoimialueiden määrittämällä mittareilla. Kuntayhtymätasolla toimialueiden mittarit eivät ole alkuvuonna toteutuneet täysin, toimialueiden mittareiden syyskuun keskiarvo on 79,3 %, joka on 3,6 prosenttiyksikköä elokuuta vähemmän. Kaikilla päätoimialueilla on tältä osin parannettavaa.</p> <p>Henkilöstöön liittyvistä tavoitteista työkykyisten päivien lisääminen ei toteutunut viime vuoden aikana vuoden lopun sairauspoissaolojen merkittävästä lisääntymisestä johtuen. Näyttää, että kuluvin vuoden alkupuoli on ollut tältä osin erittäin haasteellinen ja sairauspoissaolot ovat</p>

lisääntyneet alkuvuoden aikana peräti 35,7 % edellisvuoteen verrattuna. Positiivista sairauspoissaolojen kehityksessä on, että niiden kasvu on taittunut kesäkauden aikana lähes kymmenen prosenttiyksikön verran. Tavoitteesta poikkeavalla kehityksellä on merkittävä vaikutus muutenkin haastavaan henkilöstön saatavuustilanteeseen. Rekrytointiin liittyviä tavoitteita seurataan kahdella mittarilla, tulo- ja lähtövaihtuvuusprosentilla. Vakituisten henkilöstön lähtövaihtuvuuden osalta tavoitellaan alle kahdeksan prosentin lähtövaihtuvuutta, mikä ei ole alkuvuonna toteutunut. Vakituisten henkilöstön tulovaihtuvuuden pitäisi olla suurempi kuin henkilöstön lähtövaihtuvuus, tämä mittari on tässä vaiheessa toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Molempien mittareiden arvot ovat pysyneet useamman kuukauden samalla tasolla.

Kehityskeskustelujen toteuma koko kuntayhtymässä on syyskuun lopussa vasta noin 51 %, kun sen tasaisella vauhdilla pitäisi olla 75 %. Kehityskeskustelut ovat käynnissä kaikilla toimialueilla, mutta tyypillisesti niitä käydään enemmän vuoden jälkimmäisellä puoliskolla kuin ensimmäisellä puoliskolla. Kehityskeskustelujen pitämistä on alkuvuoden aikana hidastanut häiriötilanteisiin varautuminen sekä myöskin kasvaneet sairauspoissaolot. Tavoiteasetannan määrittämisen vuoksi toimialueiden pitäisi mahdollisuuksien mukaan pyrkiä aloittamaan kehityskeskustelujen pitäminen edellisvuosia aikaisemmin. Kehityskeskustelujen hyödyllisyys mitataan syksyisin pidettävän tyhy-kyselyn yhteydessä, joten tämä tunnusluku saadaan selville joulukuussa 2022.

Tulosennusteen laatimisessa koronaepidemiasta johtuvat kuluerät on oletettu toteutuvan sillä oletuksella, että valtio tulee korvaamaan ne täysimääräisesti edellisvuoden tapaan. Samoin on toimittu hyvinvointialueen ict-hankkeen osalta, jossa valtio korvaa toteutuneet kustannukset täysimääräisesti reiluun 5 milj. euroon saakka. Syyskuun tietojen perusteella emokuntayhtymän tulosennusteen arvioidaan muodostuvan 31,2 milj. euroa alijäämäiseksi ja Pelastuslaitoksen vastaavasti 0,8 milj. euroa. Tämä tarkoittaa, että koko kuntayhtymän alijäämäisyyden arvioidaan olevan kuluvana vuonna noin 32 milj. euroa. Taloustilanne olisi näin parantanut n. 0,7 milj. euroa 2. osavuositarkastuksen tilanteesta.

Tuloslaskelmaennusteen mukaan tulopuolella maksutuottoja olisi kertymässä 5,3 milj. euroa (-10,1 %) alkuperäistä talousarviota vähemmän, maksutuottojen oletetaan kuitenkin toteutuvan muutetun talousarvion mukaisina. Muita myyntituottoja on puolestaan toteutumassa 1,8 milj. euroa (6,3 %) alkuperäistä talousarviota enemmän, mikä tarkoittaa 1,0 milj. euroa (3,4 %) muutettua talousarviota enemmän. Toimintatuotot kokonaisuudessaan ovat toteutumassa 0,3 milj. euroa (0,0 %) muutettua talousarviota suurempana.

Menopuolella henkilöstökulujen arvioidaan alittavan alkuperäisen talousarvion 2,5 milj. euroa (0,6 %). Henkilöstökulujen ennuste sisältää myös lomapalkkavelan kasvusta johtuvaa tulosvaikutusta noin kahden miljoonan euron verran sekä Pelastuslaitoksen kuntien maksamia varallaolokorvauksia noin 4,6 milj. euroa. Kuluvalle vuodelle talousarvion valmistelussa oman henkilöstön ja ostopalveluina toteutuvan

vuokratyövoiman välistä suhdetta pyrittiin muuttamaan edellisistä vuosista, mutta siitä huolimatta oman henkilöstön saatavuus budjetin näkökulmasta ei ole parantunut. Tätä haastetta on tietyissä ammattiryhmissä olevan haasteellisen saatavuuden vuoksi jouduttu aikaisempien vuosien tapaan paikkaamaan ostopalveluilla ja tämä näkyy henkilöstökulujen alituksena sekä palvelujen ostojen ylityksenä. Näyttää siltä, että henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen suhde on huonontunut entisestään kesäkauden aikana.

Palvelujen ostot ovat ylittymässä 36,1 milj. euroa (14,6 %) alkuperäisestä talousarviosta. Kuluvan vuoden toteuma on melko lähellä edellisvuoden toteumaa, mutta talousarviossa palvelujen ostojen määrä jäi yli 36 milj. euroa edellisvuotta pienemmäksi, joten talousarviossa pysyminen ei tule onnistumaan vallitsevassa nopeasti kasvaneen inflaatiokehityksen aiheuttamassa taloustilanteessa. Myös sairauspoissaolojen merkittävä kasvu on vaikuttanut ostopalveluina hankittavan vuokratyövoiman käyttöön.

Materiaaliostoissa alkuperäinen talousarvio olisi ylittymässä 3,0 milj. euroa (5,3 %) sekä muutettu talousarvio 0,7 milj. euroa (1,2 %) pitkälti kasvaneen inflaation vaikutuksesta. Myös materiaaliostojen talousarvio on haasteellinen edellisvuoteen verrattuna. Muut kuluerät ovat toteumassa lähes alkuperäisen sekä muutetun talousarvion mukaisesti.

Investointien toteuma syyskuun lopussa näyttää, että investoinnit ovat toteutuneet sangen maltillisesti ollen 19,1 milj. euroa, mikä on noin 56,3 % vuoden 2022 investointien kokonaismäärästä. Investointien toteuma tyypillisesti painottuu selkeästi vuoden jälkimmäiselle puoliskolle ja voimassa olevan investointisuunnitelman osalta näin näyttäisi käyvän myös kuluvana vuonna. Investointien kokonaismäärän ennustetaan alittuvan kuluvana vuonna, koska uusien investointien aloittamista viivästyttiin odottamaan valtion määrittämää lainanottovaltuutta hyvinvointialueelle.

Palvelutuotannon suhteen näyttää, että palvelujen piirissä on alkuvuonna ollut 166 773 eri asiakasta, mikä on 5,3 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Erilaisia suoritteita on ollut 2 811 722 kappaletta, mikä on 9,3 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Sekä asiakkaiden että suoritteiden määrän vähentymistä selittävät koronaepidemian maltillisempi palvelujen käyttö.

Kuluvan vuoden muutettu talousarvio pitää sisällään 17,1 milj. euroa vuoden 2021 tilipäätöksessä olevan alijäämän kattamista. Talousarviossa oleva 17,1 milj. euron alijäämä jakautuu emokuntayhtymän 16,6 milj. euroon ja Pelastuslaitoksen 0,5 milj. euroon. Kuntayhtymän tuloksen kuluvalta vuodelta arvioidaan muodostuvan 32,0 milj. euroa alijäämäiseksi, josta emokuntayhtymän osuus on 31,2 milj. euroa ja Pelastuslaitoksen osuus 0,8 milj. euroa. Kun tähän lisätään vanha kumulatiivinen alijäämä (17,1 milj. euroa), johon omistajakunnat ovat varautuneet omissa talousarvioissaan, olisi katettava määrä nousemassa 49,1 milj. euroon. Palkkaharmonisointiin liittyvä valmistelu on tässä vaiheessa kesken ja sen mahdollisia vaikutuksia ei ole huomioitu kuntayhtymän ennusteissa.

Hankinnat ja sopimukset

Syyskuun raportti on kokonaisuudessaan hyvin aiempien kuluvan vuoden kuukausien kaltainen. Yhtä kuukautta lukuunottamatta kaikki yli kynnysarvon olevat suoramankintasopimukset ovat syntyneet hankintalain periaatteiden mukaisesti ja suoramankintapäätökset kaikki.

Sopimuksettomat ostojen prosentuaalinen osuus on ollut ilahduttavasti joka kuukausi edellistä vuotta alemmalla tasolla ja laskujen viitteiden osalta ollaan saavutettu aiempaa vuotta parempi tasainen taso.

Syyskuussa syntyneistä sopimuksista (39 kpl) suurin osa oli edelleen ostosopimuksia (35 kpl), joista suoramankintasopimuksia edelleen keskiarvon mukaisesti suurin osa eli n. 69 %.

Uusia hankintapäätöksiä tehtiin syyskuussa 19 kpl, mikä on koko vuoden keskiarvoa (17 kpl). Näistä suurin osa on edelleen suoramankintapäätöksiä (68 %).

Ostamisen nykytilanteessa vertaillaan edelleen ainoastaan käyttötalouspuolen ulkoisia ostoja siihen, löytyykö ko. toimittajalle raportointihetkellä sähköisistä järjestelmistä voimassa olevaa sopimusta vai ei, ja sopimuksettomuus ei automaattisesti tarkoita hankintalain vastaisuutta. Syyskuun loppuun mennessä Rondon kautta maksetuista euroista (yhteensä n. 109 milj. euroa) vain n. 2,9 % (n. 3,2 milj. euroa) on maksettu sellaisille ulkoisille toimittajille, joille ei löydy raportointihetkellä 11.10.2022 yhtään voimassa olevaa sopimusta.

Vaikka kuntayhtymällä näyttäisi olevan useita toimittajia (1.143 kpl) ja jopa muutamia (5 kpl) sopimuksettomia toimittajia, joiden kumulatiiviset eurot yhteensä ovat jo tässä vaiheessa vuotta yli kansallisen kynnysarvon, on hyvä huomioida, että hankintalaki ei tarkastele ostoja toimittajittain, vaan hankinnan kohteittain. Sopimuksettomuus ei automaattisesti tarkoita hankintalain vastaisuutta, eikä toisaalta se, että sopimus on olemassa tarkoita, että se olisi sopimus syntynyt hankintalain periaatteiden mukaisesti. Taulukossa esitetty toimittajan yhteenlaskettu ostojen euromäärä voi sisältää useita hankinnan kohteita, esim. eri palveluja, jolloin yhden palvelun ennakoitu kokonaisarvo voi jäädä hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle eli kansallisten kynnysarvojen alle ja ihan kaikista ostoista ei ole tarkoituksenmukaista sopimusta tehdä, esim. jos osto on kertaluontoinen, ei sisällä riskejä ja on arvoltaan vähäinen eli ns. pienhankinta. Tämä tekninen suppeahko tarkastelu antaa kuitenkin hyvän lähtökohdan toimittajien ostojen tarkemmalle tarkastelulle ja auttaa ostojen saattamisessa hankintalain periaatteiden mukaisesti sopimukselliseen tilaan.

Ostolaskujen tiettyyn sopimukseen yksilöivien viittausten suhteellinen taso on säilynyt suunnilleen edellisten kuukausien tasolla jokaisen kolmen mitattavan kohdan perusteella, ja on ollut koko vuoden edellistä vuotta paremmalla tasolla.

Hankintalupaprosessiin ei syyskuussa tullut yhtään uutta hankintalupaa.

Kuntayhtymän strategiset yhtymävaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, niiden mittarit ja tuloslaskelma sekä hankintojen ja sopimusten raportti ovat asian liitteinä.